

Voorstel voor een besluit van de Raad tot toekenning van aanvullende macro-financiële bijstand aan Bosnië-Herzegovina

(2002/C 291 E/20)

COM(2002) 437 def. — 2002/0193(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 31 juli 2002)

TOELICHTING**1. Inleiding**

Met het oog op de consolidatie van de vredesovereenkomst van Dayton, die op 14 december 1995 in Parijs werd ondertekend, heeft de internationale gemeenschap haar steun toegezegd aan een prioritaire wederopbouw- en herstelprogramma voor de periode 1996-1999 van 5,1 miljard USD. Tijdens de vierde donorconferentie over Bosnië-Herzegovina, die op 7 en 8 mei 1998 plaatsvond, heeft de internationale gemeenschap de overeenkomsten met de instellingen van Bretton Woods unaniem toegejuicht, omdat deze het pad effenen voor een meer autonome economische groei. Bij deze gelegenheid heeft de internationale gemeenschap tevens besloten de op de hervorming en wederopbouw van de economie gerichte programma's van Bosnië-Herzegovina krachtig te blijven ondersteunen.

Sinds de ondertekening van de Overeenkomst van Dayton is veel bereikt. De economie begint zich te herstellen, de democratische instellingen zijn in opbouw, de etnische spanningen zijn aanzienlijk verminderd en vluchtelingen keren terug. De grondwet van Bosnië-Herzegovina verleent de overheid slechts beperkte bevoegdheden. De ingewikkelde regelingen waardoor de Entiteiten, de Republiek Srpska (RS) en de Federatie van Bosnië en Herzegovina (FBiH) en Brčko een grote mate van autonomie hebben, ook wat de begrotingspolitiek betreft, heeft de vaststelling van één nationale politieke agenda dikwijls bemoeilijkt. Door deze ingewikkelde constitutionele regelingen, waaronder de belangrijke rol die voor de Hoge Vertegenwoordiger is weggelegd, zijn van grote betekenis voor de ontwikkeling van het economisch kader.

De Gemeenschap heeft het proces van economische hervormingen in BiH met communautaire macrofinanciële bijstand gesteund. In mei 1999 besloot de Raad BiH macrofinanciële bijstand toe te kennen in de vorm van een lening van ten hoogste 20 miljoen EUR en een gift van maximaal 40 miljoen EUR (Besluit 1999/325/EG), in het kader van een IMF-programma (stand-by-overeenkomst met een looptijd van drie jaar) waarover in mei 1998 overeenstemming werd bereikt. Na de afronding van het eerste onderzoek in het kader van het IMF-programma en de volledige nakoming door BiH van zijn uitstaande vervallen financiële verplichtingen jegens de Gemeenschap en de EIB, heeft de Commissie in december 1999 een eerste tranche van in totaal 25 miljoen EUR uitgekeerd, die was samengesteld uit een giftcomponent van 15 miljoen EUR en een leningcomponent van 10 miljoen EUR. Nadat ook bevredigende vooruitgang was geboekt in het kader van het lopende IMF-programma met de voltooiing van de vierde en vijfde beoordelingsronden en tevens in behoorlijke mate was voldaan aan de specifieke, op het gebied van de structurele hervormingen gestelde voorwaarden die aan de bijstand van de Gemeenschap waren verbonden, werd eind 2000 de tweede tranche ten belope van 20 miljoen EUR uitbetaald. Na de vertraagde afronding van het zesde en (definitieve) zevende onderzoek van de SBO door het IMF en nadat door personeel van de Commissie tweemaal een onderzoek ter plaatse werd ingesteld, werd geoordeeld dat in grote lijnen aan de specifieke economische beleidsvoorwaarden van de EG-bijstand was voldaan en werd eind 2001 de derde en laatste tranche van 15 miljoen EUR uitgekeerd.

De EG heeft de hervormingen van het land eveneens ondersteund met bijstand in het kader van OBNOVA en — sinds 2001 — CARDS. Overeenkomstig het in december 2001 door de Commissie goedgekeurde nationale strategiedocument voor de periode 2002-2006 is de lopende bijstand uit hoofde van CARDS gericht op ondersteuning van de hervormingen en de opbouw van instellingen die nodig zijn om de verplichtingen van een toekomstige stabilisatie- en associatieovereenkomst na te komen. De vastleggingen in het kader van het in mei 2002 door de Commissie goedgekeurde CARDS-jaarprogramma voor 2002 belopen 71,9 miljoen EUR. Uit hoofde van het indicatieve meerjarenprogramma is voor 2003 63 miljoen EUR toegezegd. Daarnaast is in het kader van ECHO sinds 1991 voor ruim 1 miljard EUR aan humanitaire hulp verleend (in 2000 geleidelijk afgebouwd) en heeft de EIB leningovereenkomsten ter waarde van meer dan 160 miljoen EUR ondertekend. Ook de lidstaten hebben aanzienlijke giften verstrekt voor de verlening van humanitaire hulp en voor het herstel van zowel de vervoers- en communicatie-infrastructuur als de nutsvoorzieningen.

Hoewel er veel is bereikt zijn de uitdagingen nog talrijk. De belangrijkste doelstellingen van de autoriteiten zijn de versterking van de economische hervorming en het scheppen van voorwaarden voor autonome, marktgerichte economische groei, een versnelde terugkeer van ontheemden en vluchtelingen waarbij primair burgers in staat worden gesteld om hun eigendomsrechten uit te oefenen, en het stimuleren van functionele, gemeenschappelijke instellingen die op democratische wijze ter verantwoording kunnen worden geroepen en worden gesteund door een effectief, op verdiensten gebaseerd ambtenarenapparaat en een solide financiële fundering op basis van de rechtsstaat.

De periode sinds het einde van de oorlog wordt gekenmerkt door grootscheepse wederopbouwactiviteiten, die door de internationale gemeenschap werden gefinancierd en geleid. Hoewel het land sinds de afloop van de oorlog hoge groeಿನiveaus kent, is het BBP nog ver beneden het peil van vóór de oorlog en het op één na het laagste in de regio. De bijstand zal de komende jaren afnemen, waardoor het groeitempo nog zal dalen. Hervormingen moeten worden doorgevoerd om de basis te leggen voor autonome, duurzame groei en werkgelegenheidschepping. De autoriteiten van BiH zijn voornemens deze vraagstukken in het kader van het aanstaande IMF-programma aan te pakken.

De nieuwe SBO van het IMF, die binnenkort door de Raad van Bewindvoerders van het IMF zal worden goedgekeurd, omvat beleidsmaatregelen om na de periode van wederopbouw groei tot stand te brengen door middel van een voortzetting van de currency board-regeling en aanzienlijke vooruitgang op het gebied van de begrotingsconsolidatie. Bovendien bevat het programma structurele hervormingen op het gebied van het belastingbeleid, privatisering en handelspolitiek alsmede verbeteringen in het ondernemingsklimaat.

De externe duurzaamheid van de economie van BiH blijft eveneens een uitdaging, gezien het grote tekort op de lopende rekening en de geringe inkomsten van de particuliere sector. De betalingsbalans zal derhalve afhankelijk blijven van officiële financiering om aan de financieringsbehoeften van het land op middellange termijn te kunnen voldoen.

Tegen deze achtergrond, en na raadpleging van het Economisch en Financieel Comité, stelt de Commissie de Raad voor om een besluit tot toekenning van aanvullende macrofinanciële bijstand aan BiH goed te keuren.

2. Recente economische ontwikkeling

Uit recente macro-economische gegevens blijkt dat de sterke groei van het BBP tijdens de wederopbouw van BiH gestaag is teruggelopen en in 2000 voor het eerst sinds het eind van de oorlog onder de 10 % bleef. De groei voor 2001, die was geraamd op 2,3 à 5 %, is neerwaarts bijgesteld als gevolg van de vertraging in de Federatie van BiH (FBiH) en de recessie in Republika Srpska (RS). Volgens officiële ramingen is de werkloosheid extreem hoog (40 % van de beroepsbevolking in 2001), hoewel ramingen van de Wereldbank suggereren dat het werkelijke cijfer de helft van het officiële cijfer bedraagt. Een deel van de „officiële” werklozen werkt waarschijnlijk in de informele sector, hoewel de beperkte beschikbare onderzoeksgegevens erop lijken te wijzen dat onder werklozen drie- tot vijfmaal zoveel armoede voorkomt als onder werkenden.

BiH boekte vorig jaar, ondanks de zwakkere groei, grote vooruitgang op het gebied van de begrotingsconsolidatie met minder snel oplopende netto betalingsachterstand dankzij een aflossing van de achterstallige schulden en een betere administratie. Niettemin blijft de begrotingssituatie instabiel. De inkomsten van de entiteiten zijn voornamelijk afkomstig van indirecte belastingen (verkoop, accijnzen en douane), terwijl de staatsbegroting, bij gebrek aan eigen middelen, grotendeels afhangt van overdrachten van de entiteiten om een van haar belangrijkste verplichtingen, de buitenlandse schuldendienst, na te komen. In 2001 bleven de overheidsuitgaven zeer hoog: circa 56 % van het BBP. Evenals in 2000, toen de begrotingslimieten niet werden nageleefd, moesten ook in 2001 corrigerende maatregelen worden genomen om de lopende uitgaven in overeenstemming te brengen met de beschikbare middelen.

De strikte naleving van de voorschriften van de currency board-regeling die midden 1997 werd ingevoerd, heeft bijgedragen tot een matiging van de inflatie en heeft ertoe geleid dat de gemeenschappelijke munt, de convertibele mark (KM) die oorspronkelijk in een 1:1-verhouding was gekoppeld aan de DEM en vervolgens aan de EUR, thans vrijwel overal in BiH wordt geaccepteerd. Het voordien aanzienlijke inflatieverschil tussen de twee entiteiten is afgenomen: in de Federatie van Bosnië en Herzegovina (FBiH) is de inflatie in de afgelopen drie jaar ruim onder de 2 % gebleven, terwijl hij in de Republika Srpska (RS) voortdurend is gedaald en in 2001 onder de 10 % kwam. Een toegenomen economische integratie tussen de twee entiteiten heeft bij deze convergentie een beslissende rol gespeeld. De inflatie in het gehele land werd in 2001 op 3 % geraamd dankzij het stabiliserende effect van de currency board.

De reële wisselkoers op basis van het indexcijfer van de consumentenprijzen deprecieerde in 2001 met circa 5 %, als gevolg van de sterke waardeinstijging van de Joegoslavische dinar; hierdoor ontstond enige ruimte voor een stijging van de arbeidskosten per eenheid, een ontwikkeling die in de toekomst scherp in het oog moet worden gehouden om te voorkomen dat het concurrentievermogen van BiH wordt aangetast.

Wat de externe ontwikkelingen betreft profiteerde de betalingsbalans in 2001 enigszins van het in 2000 begonnen herstel van de uitvoer (deels ten gevolge van de heropening van de Joegoslavische markt) en de daling van de invoer (vooral als gevolg van de teruglopende giften voor wederopbouw). Het tekort op de lopende rekening (exclusief transfers) is in 2001 verder afgenomen. Het blijft echter zeer hoog met 20 % van het BBP (tegen 22,2 % in 2000). De netto buitenlandse directe investeringen (BDI) per hoofd werden in 2001 op circa 33 USD geraamd, maar blijven tot de laagste cijfers van de regio behoren. De officiële brutoreserves namen in 2001 toe tot een equivalent van vijf maanden invoer dankzij het toenemend gebruik van de nationale munt.

De buitenlandse schuld bedroeg eind 2001 58 % van het BBP. De schuldendienst als percentage van de goederenuitvoer is echter relatief laag dankzij de zachte voorwaarden van een groot deel van de schuld en de gunstige schuldherschikingsregelingen. Op middellange termijn zal de totale externe schuldendienst evenwel aanzienlijk toenemen van 81 miljoen USD in 2001 tot 134 miljoen USD in 2002 en 200 miljoen USD in 2004 (een schuldendienstquote van 7 %).

3. Het economisch beleidskader op middellange termijn

De nieuwe stand-by-overeenkomst (SBO) die binnenkort door het IMF zal worden goedgekeurd en waarmee een bedrag van circa 89 miljoen USD is gemoeid, heeft een looptijd van 15 maanden en vormt het beleidskader voor de periode 2002-2003. De overheid streeft naar een groei van het reële BBP van 2,5 % in 2002 tot 4 % in 2003, met een doelstelling op middellange termijn van 5 à 6 % per jaar. De overige belangrijkste doelstellingen zijn een verlaging van het tekort op de lopende rekening, het aanhouden van omvangrijke internationale reserves en het handhaven van de inflatie op het huidige lage niveau. Het beleid is gebaseerd op drie centrale elementen: een voorzichtig begrotingsbeleid, strikte naleving van de currency board-regeling en verdere structurele hervormingen.

Met het oog op de begrotingsconsolidatie hebben de autoriteiten zich ertoe verbonden het geconsolideerde begrotingstekort (periodotoerekening) te verlagen van 6,3 % van het BBP in 2001 tot 3 % in 2003. Deze verlaging moet tot stand komen via besparingen op de uitgaven als gevolg van de militaire demobilisatie in 2002 en andere uitgavenbeperkende maatregelen zoals het bevriezen van lonen en een personeelsstop. De uitgaven als aandeel van het BBP zullen waarschijnlijk dalen van circa 61 % in 2001 tot 55 % in 2003. Wat de ontvangsten betreft zullen pogingen in het werk worden gesteld om de belasting- en douaneadministratie te verbeteren, mede door de ingebruikneming van het belastingidentificatienummer en het douane-informatiesysteem „ASYCUDA++”. Verwacht wordt dat de belastingontvangsten gedurende de betrokken periode met 1 procentpunt van het BBP zullen stijgen, hoewel de totale ontvangsten ten opzichte van het BBP in 2003 met 3 procentpunten van het BBP zullen dalen tot 52 % als gevolg van lagere inkomsten uit schenkingen. Verdere belastingmaatregelen betreffen een verdere harmonisatie van de belastingstelsels van de entiteiten, de voltooiing van een onderzoek naar de openbare uitgaven met steun van de Wereldbank, en de volledige tenuitvoerlegging, in elke entiteit, van het systeem van kasbeheer op centraal niveau, waarbij uitbreiding naar andere niveaus is gepland. Verder wordt een tweede Public Finance Structural Adjustment Credit (structureel aanpassingskrediet voor de openbare financiën) (PFSAC II) van de Wereldbank ten uitvoer gelegd, waarmee wordt beoogd verbetering te brengen in de coördinatie tussen de entiteiten, het vaststellen van uitgavenprioriteiten en het begrotingsbeheer en schuldmanagement.

De openbare schuldenlast, met inbegrip van binnenlandse betalingsachterstanden (circa 9 % van het BBP) zal naar verwachting stijgen van 68 % van het BBP eind 2001 tot 71 % van het BBP eind 2003. Houdt men echter rekening met bevroren deviezenrekeningen (30 % van het BBP) en potentiële claims wegens oorlogsschade (50 % van het BBP), dan zou de totale openbare schuld zelfs meer dan 150 % van het BBP kunnen bedragen. De autoriteiten zullen derhalve de privatiseringswetgeving wijzigen om ervoor te zorgen dat alle inkomsten van privatiseringen en soortgelijke middelen op een speciale rekening worden gestort die voor de aflossing van deze schuld zal worden gebruikt.

Wat het monetaire en wisselkoersbeleid betreft zal de currency board-regeling, een van de meest geloofwaardige en succesvolle instellingen in BiH, tenminste tot medio 2003 gehandhaafd worden, zoals ook officieel door de Overeenkomst van Dayton wordt voorgeschreven. Na medio 2003 moeten beleidswijzigingen ter goedkeuring aan het nationaal parlement worden voorgelegd. De autoriteiten hebben evenwel toegezegd dat zij de regeling ook op lange termijn zullen voortzetten, met name omdat zij onafhankelijk is en losstaat van het complexe politieke klimaat.

In de nabije toekomst zijn twee belangrijke administratieve veranderingen voorzien: de KM is de facto reeds aan de euro gekoppeld en de noodzakelijke wijzigingen in de wet op de centrale bank zullen thans worden aangebracht. Daarnaast zullen, om een grotere flexibiliteit van het monetaire beleid tot stand te brengen, de reservevereisten voor commerciële banken worden verruimd van 10-15 % tot 10-20 %. Het reservevereiste blijft gedurende de stand-by-overeenkomst echter 10 % bedragen. Bovendien zal de centrale bank geen dividenden aan de regering uitbetalen tot het eigen vermogen groter is dan 10 % van haar verplichtingen in geld (thans circa 5 %).

Het structurele beleid moet verder worden versterkt wil BiH zijn groeipotentieel kunnen waarmaken. Het beleid zal zich vooral richten op de onderstaande vijf hoofdgebieden.

Ten eerste zullen de autoriteiten trachten het ondernemingsklimaat te verbeteren door zowel de oprichting als de sluiting van bedrijven te vergemakkelijken, administratieve lasten te verlagen en het rechtskader voor buitenlandse directe investeringen te versterken. Recent werd een overeenkomst bereikt over de toepassing van een instrument van de Wereldbank (Business Environment Credit) met het oog op het verbeteren van het ondernemingsklimaat. Er wordt gestreefd naar een grotere mate van harmonisatie van de wetgeving van de staat en de entiteiten, ook op het gebied van het faillissementsrecht. In de Federatie zullen in 2002 ten minste acht grote strategische ondernemingen worden geprivatiseerd, en in de RS wordt een verdere privatisering van middelgrote ondernemingen verwacht.

Ten behoeve van de liberalisatie van het handelsverkeer en de handelsbevordering zullen inspanningen worden verricht om de markttoegang en de regionale integratie van BiH te vergroten. De autoriteiten zullen trachten certificatie van inspecties te bewerkstelligen op basis van fytosanitaire normen van de EU, en tegen half 2002 zouden vrijhandelsovereenkomsten moeten zijn gesloten met alle voormalige Joegoslavische republieken, terwijl in 2002 onderhandelingen zullen worden gevoerd over bilaterale overeenkomsten met Bulgarije en Turkije. Toetreding tot de Wereldhandelsorganisatie wordt begin 2003 verwacht.

Tot de prioriteiten behoort ook de versterking van het financiële stelsel met de voltooiing van de privatisering van de staatsbanken en de tenuitvoerlegging van prudentiële bankregelgeving. Banken die niet binnen de wettelijke termijn kunnen worden geprivatiseerd zullen worden ontbonden. Ook zullen alle commerciële banken tegen eind 2002 moeten voldoen aan het minimumkapitaalvereiste van 15 miljoen KM, anders worden zij geliquideerd. De autoriteiten zijn eveneens voornemens een federaal bureau voor de verzekering van spaartegoeden op te richten, die de bestaande regelingen van de entiteit zal vervangen. Op dit gebied is eveneens een aanpassingskrediet voor de privatisering van ondernemingen en banken (EBPAC) van de Wereldbank ten uitvoer gelegd.

De kwaliteit van de statistieken is bijzonder slecht; er worden geen officiële ramingen van het BBP, de betalingsbalans of gegevens betreffende de totale overheid gepubliceerd. Daarom zullen grote inspanningen worden gericht op de verbetering van de kwaliteit van de statistieken; dit omvat een verbetering van de coördinatie tussen de drie bureaus voor de statistiek en de centrale bank, het houden van een enquête naar het gezinsbudget (met de steun van het Bureau voor bijstand inzake belastingen en douane) (CAFAO), een door de Europese Commissie gefinancierd programma, en het opstellen van ramingen van het reële BBP voor 1998-2002; een eerste bevolkingsonderzoek zal eveneens worden gehouden, naast regelmatige bedrijfs- en consumenten-enquêtes.

4. Externe financieringsbehoeften van BiH in 2002 en 2003

De nieuwe stand-by-overeenkomst, die een looptijd heeft van 15 maanden, bouwt voort op de tot dusverre bereikte resultaten en beoogt een sterkere groei en een vermindering van het tekort op de lopende rekening. Niettemin is het duidelijk dat, ook indien de vooruitgang met de hervormingen en de macro-economische stabilisatie wordt voortgezet, BiH ook in de nabije toekomst afhankelijk zal blijven van externe financiële steun uit officiële bron, met inbegrip van macrofinanciële bijstand.

Volgens betalingsbalansprognoses van het IMF zal het tekort op de lopende rekening (vóór giften) in 2002 en 2003 respectievelijk 1 015 miljoen en 947 miljoen USD bedragen, ofwel 21,3 % en 18,7 % van het BBP. Bovendien zullen de bruto buitenlandse reserves in 2002 met 319 miljoen USD stijgen waarbij onder meer wordt uitgegaan van een verdere omzetting van DEM/EUR in convertibele marka onder gunstige externe en binnenlandse voorwaarden, en in 2003 een stijging wordt voorzien van 50 miljoen USD. Wordt er rekening gehouden met de aflossing van middellange en langetermijnschulden (exclusief de schulden aan het IMF) van 46 miljoen USD in 2002 en 43 miljoen USD in 2003, evenals met geringe wijzigingen in achterstallige schulden, netto buitenlandse activa van commerciële banken, en schuldverschikking en -verlichting door de Club van Londen, dan bedragen de bruto financieringsbehoeften in 2002 en 2003 respectievelijk 1 281 miljoen USD en 945 miljoen USD.

In deze financieringsbehoeften wordt waarschijnlijk slechts gedeeltelijk voorzien door buitenlandse directe investeringen van 240 miljoen USD in 2002 en 320 miljoen USD in 2003, officiële overdrachten en leningen voor wederopbouw (hoewel deze financieringsbron terugloopt), en andere kapitaalinstromen, waaronder de conversie van DEM/EUR in KM. Wordt daarnaast rekening gehouden met verdere schuldverschikking en -verlichting in 2002, dan bedraagt het resulterende financieringstekort 140 miljoen USD in 2002 en 60 miljoen USD in 2003.

Met inbegrip van de verwachte IFI-financiering zullen de resterende externe macrofinanciële tekorten in 2002 in totaal circa 75 miljoen USD en in 2003 circa 41 miljoen USD bedragen, d.w.z. in totaal 116 miljoen USD tot eind 2003. Het IMF gaat ervan uit dat gedurende deze periode communautaire macrofinanciële bijstand en steun van andere donoren zal worden verleend om deze tekorten in 2002 en 2003 aan te vullen.

5. Mogelijke aanvullende communautaire macrofinanciële bijstand en voornaamste kenmerken daarvan

De Commissie stelt voor dat de Gemeenschap BiH verdere macrofinanciële bijstand ter beschikking stelt voor een bedrag van maximaal 60 miljoen EUR als aanvulling op de nieuwe stand-by-overeenkomst van het IMF.

Aangezien de overheidsschuld ten opzichte van het BBP bijna 70 % bedraagt zonder rekening te houden met bevroren deposito's in vreemde valuta (30 % van het BBP) en potentiële oorlogsschadeclaims (circa 50 % van het BBP), is een voorzichtig beleid ten aanzien van nieuwe autonome leningsoperaties geboden. Daarom wordt het passend geacht een groot deel van deze bijstand in de vorm van een gift toe te kennen, namelijk circa 40 miljoen EUR. Een dergelijke grote giftcomponent, die volledig overeenkomt met het eerste bijstandspakket, zal de externe duurzaamheid op middellange termijn ten goede komen.

De voorgenenomen giftcomponent zal worden gefinancierd op grond van de begrotingslijn B7-548 (macro-economische bijstand aan de landen van de westelijke Balkan). Mede gezien de externe verplichtingen van BiH zal de lening een looptijd hebben van 15 jaar met een aflossingsvrije periode van 10 jaar, zoals ook bij recent toegekende macrofinanciële bijstandspakketten aan BiH en aan andere westelijke Balkanlanden het geval was. De goedkeuring van deze bijstand impliceert dat een extra bedrag van circa 1,8 miljoen EUR in het Garantiefonds wordt gestort, wat mogelijk is aangezien in de reserve voor het Garantiefonds nog voldoende ruimte bestaat.

De Raad wordt derhalve verzocht het bijgevoegde voorstel voor een besluit tot toekenning van aanvullende macrofinanciële bijstand aan BiH goed te keuren.

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op artikel 308,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Commissie heeft het Economisch en Financieel Comité geraadpleegd alvorens dit voorstel in te dienen.
- (2) De autoriteiten van BiH hebben wederom betrekkingen aangeknoopt met internationale organisaties en met name vorderingen gemaakt bij het normaliseren van de financiële betrekkingen van het land met multilaterale crediteuren waaronder de Europese Investeringsbank, en officiële bilaterale crediteuren.
- (3) Sinds oktober 2000 heeft Bosnië-Herzegovina aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de economische stabilisatie en hervormingen en tevens belangrijke stappen gezet in de richting van de totstandbrenging van een goed functionerende markteconomie.
- (4) Het is in verband met het stabilisatie- en associatieproces, dat het kader vormt voor de betrekkingen van de EU met de regio, wenselijk de inspanningen ter bevordering van een stabiele politiek en economisch klimaat in Bosnië-Herzegovina te ondersteunen met het oog op de ontwikkeling van een volledige samenwerkingsrelatie met de Gemeenschap.
- (5) Financiële bijstand van de Gemeenschap is van cruciaal belang om Bosnië-Herzegovina dichter bij de Gemeenschap te brengen. De Gemeenschap heeft reeds macro-financiële bijstand aan Bosnië-Herzegovina toegekend.
- (6) [Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft op [...] zijn goedkeuring gehecht aan een „stand by-overeenkomst” voor Bosnië-Herzegovina voor circa 89 miljoen USD en een looptijd van 15 maanden ter ondersteuning van het economische programma van de autoriteiten voor de periode 2002-2003.]
- (7) De Wereldbank heeft circa 900 miljoen USD toegezegd ten behoeve van 42 IDA-leningen/Trustfondsen, en heeft sinds 1996 ongeveer 670 miljoen USD uitgekeerd. Bovendien is een bedrag van ongeveer 45 miljoen USD aan IFC-leningen toegezegd waarvan een bedrag van 37 miljoen USD in februari 2002 is uitgekeerd. Er wordt een tweede structureel aanpassingskrediet voor de openbare financiën (PFSAC II) ten uitvoer gelegd, een aanpassingskrediet inzake de privatisering van bedrijven en banken (EBPAC) is pas voltooid en vorig jaar werden maatregelen met betrekking tot de arbeidsmarkthervorming en de sociale zekerheid afgerond. Verder werd onlangs overeenstemming bereikt over een maatregel ter verbetering van het ondernemingsklimaat.

(8) In oktober 1998 hebben de leden van de Club van Parijs Bosnië-Herzegovina schuldverlichting toegekend, wat reeds tot een vermindering van de betalingsbalansproblemen heeft geleid.

(9) Overwegende dat de autoriteiten van Bosnië-Herzegovina om financiële bijstand van de internationale financiële instellingen, de Gemeenschap en andere bilaterale donors hebben verzocht.

(10) Naast de financiële middelen die volgens de ramingen door het IMF en de Wereldbank kunnen worden verstrekt, moet een omvangrijk resterend financieel tekort worden gedekt ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen die de autoriteiten met hun hervormingen nastreven.

(11) Macro-financiële bijstand van de Gemeenschap aan Bosnië-Herzegovina is een passende maatregel om de externe financiële problemen te verlichten, de betalingsbalans te ondersteunen en de reservepositie van het land te versterken.

(12) Financiële bijstand van de Gemeenschap in de vorm van een combinatie van een langlopende lening en een zuivere gift is een passende maatregel om bij te dragen tot een houdbare externe financiële positie van Bosnië-Herzegovina, gezien het beperkte leenvermogen van het land.

(13) De opnemings van een gift in deze bijstand laat de bevoegdheden van de begrotingsautoriteit onverlet.

(14) Deze bijstand moet worden beheerd door de Commissie in overleg met het Economisch en Financieel Comité.

(15) In het EG-Verdrag zijn voor de goedkeuring van dit besluit geen andere bevoegdheden voorzien dan die van artikel 308.

BESLUIT:

Artikel 1

1. De Gemeenschap stelt aan Bosnië-Herzegovina macrofinanciële bijstand beschikbaar in de vorm van een lening op lange termijn en een zuivere gift, teneinde bij te dragen tot een houdbare betalingsbalanspositie en tot de versterking van de reservepositie van het land.

2. Voor de leningcomponent van deze bijstand geldt een hoofdsom van maximaal 20 miljoen EUR met een maximale looptijd van 15 jaar. Hiertoe wordt de Commissie gemachtigd namens de Europese Gemeenschap de nodige middelen op te nemen, die in de vorm van een lening ter beschikking van Bosnië-Herzegovina worden gesteld.

3. De giftcomponent van deze bijstand bedraagt ten hoogste 40 miljoen EUR.

4. De financiële bijstand van de Gemeenschap wordt, in nauw overleg met het Monetair Comité, beheerd door de Commissie op een wijze die in overeenstemming is met de tussen het IMF en Bosnië-Herzegovina gesloten overeenkomsten.

Artikel 2

1. De Commissie wordt gemachtigd, na overleg met het Economisch en Financieel Comité, met de autoriteiten van Bosnië-Herzegovina overeenstemming te bereiken over de aan deze bijstand te verbinden voorwaarden betreffende het economische beleid. Deze voorwaarden moeten in overeenstemming zijn met de in artikel 1, lid 4, bedoelde overeenkomsten.

2. De Commissie onderzoekt periodiek, in samenwerking met het Economisch en Financieel Comité en in coördinatie met het IMF, of het economische beleid van Bosnië-Herzegovina in overeenstemming is met de doelstellingen van deze bijstand en of aan de daaraan verbonden voorwaarden wordt voldaan.

Artikel 3

1. De in het kader van deze bijstand toegekende lening en gift worden in tenminste twee achtereenvolgende tranches aan Bosnië-Herzegovina ter beschikking gesteld. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 2 wordt de eerste tranche uitgekeerd op basis van de tussen Bosnië-Herzegovina en het IMF bereikte overeenstemming over een stand-by-overeenkomst.

2. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 2 worden de tweede en eventuele volgende tranches uitgekeerd op basis van een bevredigende stand van zaken bij de uitvoering van het aanpassings- en hervormingsprogramma van Bosnië-Herzegovina en niet eerder dan drie maanden na de uitkering van de voorgaande tranche.

3. De middelen worden betaald aan de centrale bank van Bosnië-Herzegovina.

Artikel 4

1. De in artikel 1 bedoelde transacties tot het opnemen en verstrekken van leningen worden met dezelfde valutadatum

afgesloten en mogen voor de Gemeenschap geen looptijdtransformatie, valuta- of renterisico, of enig ander commercieel risico met zich brengen.

2. Indien Bosnië-Herzegovina daarom verzoekt, zorgt de Commissie ervoor dat in de leningsvoorwaarden een recht tot vervroegde aflossing wordt opgenomen en dat dit recht kan worden uitgeoefend.

3. De Commissie kan, op verzoek van Bosnië-Herzegovina en wanneer de omstandigheden een gunstigere rente op de leningen mogelijk maken, haar oorspronkelijke opgenomen leningen geheel of gedeeltelijk herfinancieren of de desbetreffende financiële voorwaarden herstructureren. De herfinancieringen of herstructureringen geschieden onder de in lid 1 gestelde voorwaarden en mogen niet leiden tot een verlenging van de gemiddelde looptijd van de betrokken lening, noch tot een verhoging van het tegen de lopende wisselkoers omgerekende bedrag dat op de dag van deze herfinanciering of herstructurering nog uitstaat.

4. Alle kosten die de Gemeenschap bij het sluiten en uitvoeren van de in dit besluit bedoelde transactie maakt, komen ten laste van Bosnië-Herzegovina.

5. Het Economisch en Financieel Comité wordt in kennis gesteld van de ontwikkelingen met betrekking tot de in de leden 2 en 3 bedoelde verrichtingen.

Artikel 5

Tenminste eenmaal per jaar, en vóór september, doet de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad een verslag toekomen, waarin een evaluatie van de uitvoering van dit besluit in het voorgaande jaar is opgenomen.

Artikel 6

Dit besluit wordt van kracht op de dag van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*. Het verstrijkt twee jaar na de datum van bekendmaking ervan.

BIJLAGE

BEGROTINGSMIDDELEN DIE NODIG ZIJN VOOR STORTINGEN IN HET GARANTIEFONDS IN 2002 EN MARGE IN DE RESERVE VOOR LENINGEN EN LENINGGARANTIES TEN BEHOEVE VAN DERDE LANDEN

(× 1 miljoen euro)

Maatregelen	Berekenings- grondslag ⁽¹⁾	Toewijzing aan het Fonds	Reservemarge
Besloten maatregelen inzake projectgebonden bijstand			
EIB			213,00 ⁽³⁾
Middellands-Zeegebied 1997-2000	35,00 (a)	2,36	210,64
Algemeen leningsmandaat 2000-2007	2 747,70 (b)	160,74	49,90
Speciale faciliteit voor de wederopbouw van Tur- kije (Terra)	225,00 (b)	13,17	36,73
Buitengewone actie Baltische Zee/Rusland	25,00 (c)	2,25	34,48
Correcties			
EIB			
Annulering van de toewijzing van 2001 Baltische Zee/Rusland ⁽⁴⁾	(100) (c)	- 9,00	43,48
Macrofinanciële bijstand (d)			
<i>Opgeschorte maatregel</i>			
Albanië: geraamde overdracht	(20) (e)	- 2,80	46,28
<i>Goedgekeurde maatregel</i>			
Aanvullende macro-financiële bijstand Oekraïne	(92) (e) + 110,00	- 2,98	49,26
<i>Voorgestelde maatregelen</i>			
Aanvullende macro-financiële bijstand Bosnië-Her- zegovina	20,00	1,80	47,46
Aanvullende macrofinanciële bijstand FRJ	55,00	4,95	42,51
Resterende lenings- en garantiecapaciteit ⁽⁵⁾			472,33

⁽¹⁾ Als berekeningsgrondslag fungeren 75 % (a), 65 % (b) of 100 % (c) van het nominale bedrag van de EIB-leningen en 100 % (d) van de leningen in het kader van de macro-financiële bijstand.

⁽²⁾ Volgens de toewijzingsregels zoals vastgesteld in Verordening (EG, Euratom) nr. 2728/94 van de Raad van 31 oktober 1994. Sinds 2000 is het voorzieningspercentage vastgesteld op 9 %. Voor maatregelen waartoe vóór 2000 was besloten is het voorzieningspercentage herzien van 14 % tot 9 %.

⁽³⁾ Reservebedrag in 2002 op grond van de financiële vooruitzichten.

⁽⁴⁾ In plaats van 100 in 2001 is de nieuwe verdeling als volgt: 25 in 2002, 40 in 2003 en 35 in 2004.

⁽⁵⁾ Voor leningen met een garantie van 100 %.